

KLÓPIZETESI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Bejelenteni minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszedésére
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Működésének és hirdetéseknek a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes száma ára 5 fillér

NAGYVÁRAD, márczius 12.

Ura a szavának.

Jó magyar mondás az, a mikor határozott jellemű, fenkölt gondolkodású és következetes emberről azt mondjuk, hogy *ura a szavának*. Nem is tartjuk igazi magyar embernek azt, a ki ma így, holnap úgy beszél, szóval a ki nem ura a szavának. Ha hibázott, ha botlott, ismerje be, de ne változtatgassa a beszédjét a szelek járása szerint.

Hol volna erre nagyobb szükség, mint az országházban, a hová igazság szerint a nemzet színe-javának kellene összegyűlnie? Itt kell őszinte igazsággal és vastökövetkezéssel működni, hogy a mai viszonyok közt is büszkén lehessen rámutatni a mi képviselőinkre: Ime egy testület, mely ha (a viszonyok szomorú hatása alatt) kénytelen is megalkudni a körülményekkel s nem is ura mindig a tetteinek, de a *szavának* legalább föltétlenül ura.

Ha volt eddig naiv férfiú, a ki hitt ebben, az ezentúl egész nyugodtan igyekezhetik kámforrá válni. Ha ugyan nincs kedve tovább is itt maradni és a jámbor hiszékenység örök példájaként spirituszban meghuzódní.

Nem vagyunk barátai a liberális rendszernek, de ennek daczára a mit a diósadi mandátum dolgában a liberális párt csinált, azon mi szánakozunk legjobban.

Azt régen tudtuk, hogy a liberális párt nem ura tetteinek. Annyira nem ura, hogy a miniszteriumok sorsa sem tőle

függ. Nálunk a miniszterek vagy önként mennek a jól meg vagy meg nem érdemelt nyugalomba, vagy pedig felülről adják tudtukra, hogy méltóztatott megbukni. Az ország érdeke a legkevesebb. Első a pártszempont, aztán az atyafiság, sógorság érdekei, végül a személyes óhajok. Ha ezek úgy kívánják, lehet valaki miniszter 15 éven át is az ország érdeke ellenére, ha pedig az ország bárhogy szeretne valakit miniszternek, de ellene vannak a fent elsorolt melléktételek, hat hónap mulva felülről tudtára adatik, hogy fölöslegessé vált.

Szóval olyasforma a párt cselekvése, mint egy nagy halom lötytyedt agyag. Tedd ide, tedd oda. Ha jobbról taszítom, balra lötyten, ha előlről fekszem neki, hátára zökken. Csak kellő erővel kell megmozgatni.

Hát ezt még csak be lehetne tudni a magyar keleti lustaságnak. Ne mozogjunk, csak ha muszáj, de akkor se sokat, nehogy megártson. Hogy pedig egy ilyen rendszer ül 28 esztendő óta a nemzet nyakán, ezt tudjuk be a magyar nemzet hagyományos pechjének, mely vezéreink személyes gyengesége tekintetében soha sem hagyott el bennünket. Ennyibe még csak bele lehetett volna törődni.

A diósadi mandátum ügye azonban azt igazolta, hogy a liberális párt még csak a szavának sem ura. Ma így beszél, holnap úgy, a mint éppen a szél vagy Széll fujdogál. Ha pedig a Széll nem fuj, akkor azt sem tudja, mit beszél.

Már az felforrallhatta a tüzesebb hazafiak vérét, hogy egy egyhangu választást meg mer semmisíteni egy héttagu bizott-

ság. Gabányi Miklós urral nem sokat nyer ugyan a t. Ház, a negyvennyolczasokra pedig a nyereségben határozottan vesztesek, de ez most mellékes. Fő az elv: s hogy a Gabányi ellen felhozott sok rettenetes vád micsoda alapos lehetett, azt sejteti az a szabadelvűpárti képviselő, a ki az általa megtartott vizsgálat után a megsemmisítés ellen, az ellenzékkel szavazott.

Ez volt az első hiba. Itt bebizonyosodott, hogy a bizottság nem ura tetteinek, azt teszi, a mit a vak párt vagy személyes érdek parancsolni látszik.

A mi ezután következik, az bosszantó volna, ha nem lenne szánalmasan nevetésges.

Az ellenzék felzúdul. Verik a padokat. Fenyegetik Széllt. Széll megijed. Tanácskozások az ellenzék vezéréivel. Paktum és formula.

Szóval a rendes receptje.

Erre összeül ugyanaz a bizottság, a mely előbb megsemmisítette Gabányi megbízó levelét, ugyanez a bizottság kellő módon visszazippantja előbbi határozatát s az ügy további vizsgálata nélkül éppen ellenkezőleg határoz.

És München Aurélnak volt kedve ezt tegnap be is jelenteni a Háznak.

Értjük a bizottság gondolkodását. Nem akar igazságot adni az ellenzéknek, de a viharral sincs bátorsága szembe szállani. Nem teszi hát azt, a mi egyedül helyes és férfias eljárás: bevallani a tévedést és úgy korrigálni a hibát; viszont Széllt meg akarják óvni a viharok szelétől is. Ennél sokkal egyszerűbb München szimpla bejelentése, mely mintha

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma . . .

Felolvasás a Kath. Kör szab. lyceumán.

Előadta: Pálffy Béla.

Hölgyeim és Uraim! Tele van a lelkem harmóniával, mint az önöké is, hiszen még visszacsengnek szívünkben azok a búbjós hangok, melyeket egy csodálatos tehetségű kis művész, *Fényes Mártha* kisasszony varázsolt elő hegedűjéből.

Szeretnék magam is tovább maradni a hatás alatt s bocsánatkéréssel kezdem, midőn előadásommal meg zavarom a lelkük édes káprázatát. De harmóniáról szólok én is, midőn a természeti írókat mutatom be munkáikban. Zene ez is. Wagner instrumentációval szerelt zene, de felséges harmónia van benne.

Beteghez hívtak egy májusi estén. Az alföldi Isten áldott vidéken, tiszta magyar nép között kápláncodtam akkor. Ott minden földműves egy darab élő hazai föld, minden rög elhalt magyarok porával van megszentelve.

Öreg gazda volt a beteg kint a tanyán. A föld táplálta minden őst, őt is, és oly nyugod-

tan készült a sirba, mintha anyja keblére indult volna pihenni.

Hamar elkészült az utolsó számadás és a szentség kiszolgálás után búcsuzkodtam tőle:

— Jó harcot harcolt kegyelmed, és megtartotta a hitet, pedig nagy nehéz verejtékkel ette a mindennapi kenyeret. Tudja ezt az Isten. Ő lesz jutalmazója a nehéz munka után.

Az öreg haldokló rám nézett őszinte szemével és egész élet filozófiáját adta a válaszban:

— Tiszteendő uram én ne hinnék? Hiszen az Isten tenyeréről éltem. Én tudom maiból lesz a kenyér. Jobban az Isten munkája az mint a miénk.

Felesége az öreg asszony igazított a beteg párnáján, elő vette a kopott ima könyvet s csendesen mormogva kezdte a haldoklók imádságát. Kint leszállott az este.

Végtelen nagyságban terült el a rengő buza vetés, melyet gyenge szellő bodrozott végig. fent tisztán ragyogott a csillagok millió fény pontja s észrevétlenül szált alá a frissítő harmat, megújítva a lankadt növényeket. A szobából csendesen szűrődtek ki az ima szavai, a mi minden napi kenyerünket add meg nekünk ma . . .

Távolról a folyó zugása hallatszott, egy-egy futó csillag fénye szántott végig a nagy

magasságban, virág illat töltötte el a levegőt, s át rezgett lelkemen a mindenség harmóniája.

Éreztem, hogy csodás Rendező keze intézi a természet törvényeit és mint az öntudatra ébredt mindenség vallomása hangzott a haldokló csendes imája — Hiszek egy Istenben.

Nem tudtam azóta sem szabadulni az öreg gazda mondasától, én tudom miből lesz a kenyér. Szerettem volna tudni én is.

Tudós emberek munkáját bujtam. Kerestem a természet rejtélyeit. És lassankint úgy éreztem mintha az alkotó Isten meg fogná kezemet és vezetne. Ismeretlen tájra vitt, hol sötétség borított mindent, csak titkos hangok sejtetik az erőt az életet. És az Isten felemelte alkotó kezét s rá mutatott egy-egy pontra. Láss!

Hölgyeim és Uraim! Mikor este szál a harmat és meghervasztja a bé-bé kalapok csipkáját, gondol-e rá valaki, hogy mennyi ezer és ezer métermázs sulyu víz végzi napi körforgását? Mikor szellő borzolja meg a művészi haj frizurákat és bosszusan verjük le a ránk sodort port, gondol-e rá valaki, hogy a föld legnagyobb szállítója végzi sietős munkáját, sok ezer mázsa port hintve, vegyítve a föld színén és sok ezer mázsa szénsavat osztva el arányosan a lég tengerbe? Ha hulló csillag villan át a légen gondol-e rá valaki, hogy 7 és fél millió hullik ezekből naponként a földre sok ezer mázsa

nagyuri nonchalonce-szal dobná oda Gabányi mandátumát az ellenzéknek:

— Tessék, ha olyan nagyra vagytok vele. Nekünk ugyan nem kell.

Azt hitték Münchenék, ezzel lefőzték az ellenzékét. Fordítva: blamázták magukat és az egész szabadelvű pártot, bebizonyítván fényesen, hogy nemcsak megijedtek az ellenzékétől, de még szavuknak sem tudják urát adni.

Magyar ember, igaz magyar ember pedig lehet hogy nem ura egy fityingnek sem; de a szavának villám és mennydörgés közt is ura marad.

Fejérváry lemondása.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter lemondásának híre foglalkoztatja még mindig a sajtót.

Tény az, hogy Fejérváry vasárnap bejelentette szándékát a miniszterelnökök és a szóbeli bejelentéshez hozzátette, hogy most már semmi sem ingatja meg elhatározását, még az esetleges legfelsőbb közbelépés sem. Azóta nyilvánvalóvá lett, hogy Fejérváry azért lép most hirtelen vissza, mert régebben szavára jelentette, hogy ő Horánszkyval sohasem fog egy kabinetben ülni.

A tényállást közölték a királylyal és ő feléje bele is nyugodott Fejérváry visszavonulásába, valamint abba is, hogy utódjává Jekelfalussy Lajos altábornagyot, ki jelenleg a közös hadügyminiszteriumban teljesít szolgálatot, nevezik ki. A dolog már annyira megérett, hogy az elbocsátást és kinevezést vasárnap, f. hó 15-án akarták a hivatalos lapban közzétenni.

A miniszterek egymás között megbeszéltek az ügyet és ekkor merült fel az az aggodalom, hogy nem jó lesz, ha Fejérváry elmei, mielőtt a honvédelmi költségvetést letergyalják. Ezt avval okolták meg, hogy már resensust kérték és különféle terebrétre adott okot, hogy Hegedüs elment, mielőtt budgetjét elintézték; de ha már ezzel nem törődnek, ebben az esetben mégis figyelemmel kell lenni arra is, hogy Horánszky mint régi parlamenti ember megvédheti Hegedüs budgetjét, de Jekelfalussy, a közös katoná, ki a politikában

teljesen ujoncz, nem felelhet olyan költségvetésért, melyet más állított össze. A miniszterelnök csatlakozott ahoz a felfogáshoz és elvállalta, hogy ő Fejérváryt ráveszi, hagyó függőben lemondását a honvédelmi költségvetés elintézéséig.

Egyelőre tehát — a hivatalos könyomatos stilszerű czáfolata daczára — úgy áll a dolog, hogy Fejérváry marad a honvédelmi budget elintézéséig, de aztán otthagyja a — posztot.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 12.

Elnök: Gróf Apponyi Albert megnyitva az ülést, felolvasták az interpellációs könyvet.

Münnich Aurél, mint az V. bíráló bizottság elnöke bejelenti, hogy **Gabányi** Miklós végleg igazolva lett s az erre vonatkozó összes iratokat beterjeszti. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Apponyi Albert gróf elnök bejelenti, hogy öt interpelláció és két válasz van bejegyezve.

Nessi Pálnak tudomása van arról, hogy egy-egy interpelláció csaknem fél óráig fog tartani s ezért indítványozza, hogy azokat a szünet után azonnal tűz ék napirendre.

A ház az indítványt olyképen fogadja el, hogy a szünetet egy órára teszi. Ezután a földmívelésügyi tärca 1902. évi költségvetésének tárgyalása következett.

Állattenyésztés.

A vita fon lát a szélsőbalról **Eötvös** Bálint vette fel. Beszédének elején az állattenyésztéssel foglalkozik s elítéli azt, hogy a lótenyésztésre csaknem kétszer annyi van felvéve, mint az összes többi állattenyésztésre. A lótenyésztésnek a nagy kultiválását ma már túlhaladott álláspontnak tartja. Ezután az erdőkezeléseket veszi bírálat alá s reámutat a vadászati törvény helyteleniségeire. A halászatról szólva nem halgathatja el azt a szomorú tény, hogy a balatoni halászat évről-évre pusztulnak. A szőlőtermelésről szólva, a csemege-szőlő exportjának biztosítását óhajtja. Egy súlyos körülményre hívja fel az ország figyelmét, a gépyűzőkre, kikől annyit szenved a gazdaközönység, mint hajdan a tatárjárástól ösenk. (Helyeslés). Kívánja, hogy üzelmük megszüntetése végett őket minél előbb törvényvel szabályozzák. (Ugy van! Ugy van! a balon és szélsőbalon). Attérve a szociál politikára, rámutat arra a gazdasági hanyatlásra, melyet nem csak

a közép, de a nagy birtokosoknál is észlelni lehet. Magyarország egy igen nagy bajának tartja a birtokeloszlás egyenlőtlenségét s ez az oka gazdasági hanyatlásunknak is. (Helyeslés balról). Szerinte, minél nagyobb a birtok, annál kisebb annak a jövedelme, a nemzet javára tehát az szolgálna, ha kisebb birtokok több kezekben lennének. Vannak vármegyék, hol a kötött birtokok az egész terület 60%-át képezik. Ajánlja, hogy e kötött birtokok parcellázásának. (Zajos helyeslés). A földmívelési kormány szociális politikáját nem tartja helyesnek, sem kielégítőnek. (Helyeslés balról). A gazdának hitele nincs, ha pénzre van szüksége, rengeteg kamatot kell, hogy fizessen.

Kecskemély: Csoda, hogy még huzzák az igát!

Eötvös: A legszerencsétlenebb gazdasági politikának tartja azt, mikor az adóalap megsemmisítésével akarják megállapítani a kamatokat. Helyes dolognak tartja az elárverezhető birtokot, mert ilyen esetben annak a kis gazdának meg van az önbizalma, tud egy kis támasztékot háta megett. Helyteleníti, hogy a katonasággal rengeteg munkaerőt elvonnak a gazdaságtól. Más országban a katona nem pusztán hadi tettekre lesz kioktatva, de a gazdaságban is. Követeli, hogy a gazdasági munkaidőben a katonákat szabadságot adják. (Zajos helyeslés balról.) Ezután az agrár-kérdéseket fejtegeti. Ha valakinek a tulajdonon kezét-lábát megkötik, nem tud elmozdulni, ez a közös vámtérület, ha kioldják el tudna mozdulni, de nem mozdul, ez az önálló vámtérület. Nekünk lehet önálló vámtérületünk, ha szerződésileg is összekötötetésben vagyunk Ausztriával. (Ugy van.) Nekünk feltétlen szükségünk van az önálló vámtérületre. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Az agrarizmusnak nem az a célja, hogy a nagyokat, de igenis a kicsiket védelmezze. A kormány gazdasági politikáját nem tartja kielégítőnek s a tételt nem szavazza meg. (Hosszantartó zajos helyeslés a szélsőbalon. A szónokot számosan üdvölik.)

A havasi oláhság.

Feilitzsch Arthur báró a hitbizományokkal foglalkozik, majd összehasonlítást tesz az idei és múlt évi költségvetés között, mely azt mutatja, hogy az idei 365 ezer koronával kedvezőlenebb, vermes reményeket tehát nem lehet fűzni hozzá. A kincstári erdőtüsztek állapotáról kérdezősködik, mi idézhette elő azt, hogy az erdészeti pályára hova tovább, mind kevesebben mennek. Az egyes állások aránytalanságának megszüntetése és a mai létszám kibővítése talán j vitana a helyzetben. Ezután Vertán egyik régebbi beszédére válaszulva Kolozsmegyének havasi oláhságáról beszél. Tunya, vad, erőszakos az a nép, a kultura távol

uj szüz anyagot hozva a talajnak? A természet nagy erői, e munkás óriások csöndben dolgoznak — csak az apró kerék szokott zakatolni hangosan.

Meg mutatom önöknek azokat a gigászokat, melyek szinte meg görnyedve fáradnak azon, hogy nekünk kenyérünk legyen s látni fogják, hogy a kenyér nem a mi munkánk eredménye, hanem Isten szeretete lép frigyre a természet nagy hatóival s a frigy áldott gyümölcse a kenyér.

A kenyér nagy munkái a föld, a víz, a meleg s a szén. Vonuljatok elő szellemek, a tudás nevében hivatok:

A föld.

Felmerül az ember előtt a kérdés, vajjon meg bírja-e teremni a föld az emberiség folyton szaporodó milliói számára a minden napi kenyeret? Nem lesz-e kicsiny a sok millió embernek, hiszen sokaknak már is szűk a világ. Nem fogy-e el a föld tápláló ereje? Hiszen sok helyen ugys mostoha?

Nyugodtan mondhatom, — nem!

A föld tulon tul elég nagy, bár mennyi embernek, a szükséges talaj forgatást fáradhatlan munkások, örök, óriás erők végzik s a készletek, melyekből reorganizálják a tápláló erőt, nem fogynak el soha.

Ismerkedjünk meg röviden lakó helyünkkel.

Rendesen csak egy darabját látjuk, érdekes lesz meg nézni élet nagyságban.

A föld 37,000,000 mértföld távolságban kerig a nap körül. Iszonyu távolság ez! Mig az úterem egyet út, addig a fény 300,000 kilométer utat tesz meg és ennek a gyors futárnak 8 teljes percze van szüksége, hogy a napig érjen a földről. A bolygók sorában harmadik a föld, a Merkúr és Vénusz után következik és szabadon lebeg az űrben; mint azok. Éppen olyan hajnal csillag vagyunk mi a Marsra nézve, mint nekünk a Vénusz.

Föld gömbünk átmérője 12,742 kilométer. Mig úterem egyet út, akkora utat fut be a nap körüli pályán, mint ide Szalonta (28 kilométer.) S ezen idő alatt 9 millió köbmértföld világrt söpör végig.

Földünk űrtartalma 2650 \times mértföld. Át számítva \times kilométerre, mivel egy mföld $7\frac{1}{2}$ kilom. tehát, ha üres gömb volna a föld, ugy 19,875 \times kilométer vizet lehetne beleönteni.

Ezek a számok, így kissé hidegen hagyják az embert, kezeljük hát kissé népszerűbb alakban őket.

Egy köbméter olyan koczka, melynek minden oldala egy méter. Belé fér 1000 liter víz. Ez nem sok.

Most vegyünk olyan koczkát, melynek minden oldala 100 méter. Mi fér ebbe? Vegyük hogy akkora emberek állnak rendelkezésünkre,

akik 2 méter magasak és $\frac{1}{2}$ méter szélesek és vastagok, ezekből hosszában elfér 50, széltében 200 egy 100 méteres vonalon. Két oldal szorata adja a négyzet felületét $200 \times 50 = 10,000$ ember. Ennyi borítaná be a koczka alsó lapját. Igen, de köbről lévén szó, a koczka 100 méter magas is, tehát $\frac{1}{2}$ méter vastagság mellett 200 ilyen sor fér el egymáson. $10,000 \times 200 = 2,000,000$. Egy ilyen koczkába tehát elférne az egész Osztrák-Magyar hadsereg összes népfölkelével együtt, s még hozzájuk tehetnénk a két monarchia összes poétáit is, pedig ezek száma legio.

Egy köb kilométerben 1000 ilyen koczka fér el, tehát $2,000,000 \times 1000 = 2,000,000,000$ vagyis két milliárd ember fér belé. Mivel pedig csak 1700 millió ember él a földön, még kellene 300 millió, vagyis Európa lakossága még egyszer.

Ime azt hisszük, hogy a világ is kicsiny nekünk, pedig egy köb kilométeres koczkát sem tudnánk betölteni.

Menjünk tovább. Egy köb mértföldben 7 és fél ilyen koczka fér el, tehát egy ilyen koczkába 14,000,500,000,000 tizenháromezred milliárd és 500 millió ember fér el.

Ha minden másod perczen, vagy pillanatban egy fentebbi méretű embert dobnánk a koczkába, ugy egy perc alatt 60-at, óránként 60 \times 60-at, tehát 3600-at, naponként 24-szer

áll tőle, a kincstári erdőket régóta pusztítja. E nép megélhetési forrását a faipar képezi. A kormány tudva ezt kedvezményekben részesítette. Amde e nép szertelenségében annyira tulment, hogy egy év alatt 9 ilyen község 26 600 kat. hold erdőt pusztított ki. A visszaéléseknek 1889-ben vetettek véget kincstári gondokság útján, majd 1892-ben két erdőgondnokságot állítottak fel. Ezekből és még sok más felorolt adatokból kimutatja hogy a kormány igenis nyújt módot és alkalmat a havas oláh népnek a kellő szorgalom és munkásság mellett az igényeiket túlhaladó megélhetésre is. De hasonlóképpen tapasztaljuk ezt a többi nemzetiségi vidékeken is. Veszedelemesnek tartja nemzetiségi szempontból azt, hogy a síkföldön létező hitbizományok áttéssenek a felvidékre. Hosszasan foglalkozik majd a telepítés kérdéssel, melyet három főszempontból tart fölötté kívánatosnak. Ezt szerinte csak úgy lehet czél-szerűen keresztülvinni, ha a viszonyokat előzetesen teljesen ásmérik, semmiféle mellékérdéket nem tartanak szem előtt és azt csak meggyőzően, sőt még kisebb körzetenként teljesítik. Nagy kérdés, hogy a település alapját a tulajdonjog, vagy a hosszantartó bérlet képezze. Végül elismeréssel adózza a földmivelésügyi miniszternek és a miniszterelnöknek a költségvetést elfogadják. (Hosszas éljenzés a jobb oldalon).

A költségvetéshez még *Uray* függetlenségi szólott volna hozzá, de a Ház többségének kívánságára beszédét holnap fogja elmondani.

Szünet.

Válaszok interpellációkra.

Szünet után:

Wlassics Gynla vallás- és közoktatásügyi miniszter Bizony Akosnak a sajtó-ládi róm. kath. elemi iskola tárgyában hozzá intézett interpellációra kifejti, hogy nevezett iskolában a tanítás zavartalanul folyik, amelyről a beérkezett jelentésekből bárki meggyőződhetik.

A Ház többsége a miniszter válaszát tudomásul veszi.

Wlassics ezután *Nessi* Pálnak az elemi iskolákban a német nyelv eltörlése tárgyában hozzá intézett interpellációra vonatkozólag azt válaszolja, hogy a német nyelv mint kötelező tantárgy a törvény értelmében az elemi iskolában tanítatik, s ha a tanács ilyen javaslatot áll elő, akkor ezt sem fogja elengedni.

Nessi és a Ház ezt tudomásul vették.

Az új országház.

Dr. Pap Zoltán a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

1. Van-e tudomása a miniszterelnök urnak arról, hogy a készülő új országház,

annyt = 56,400-at, évenként 365-ször annyt = 31,536,000-at dobnánk a koczkába, mivel pedig 14 milliárd 500 millió ember kell egy köb mértföldbe, tehát 450 évig kellene pillanatonként egy egy ilyen embert dobálni, hogy egy köb mértföld be teljék, mert $31,536,000 \times 450 = 14,191,200,000$.

De a föld 2650 köb mértföldnyi űrtartalmu gömb, tehát 2650-szer 450 év alatt tudnám csak megtölteni ilyen módon, ami testvérek között is 1,192,500 esztendői szakadatlan munkát jelent.

Ime ily óriási a föld élet nagyságban. Innen veszi erejét a buza szem, melyet belé vetünk, s azt hiszem bátran mondhatom ezt a raktárt kifogyhatatlannak.

Ezt adta Isten lakóhelyünknek. Ily bőven gondoskodott talajról, mely megteremje a mindennapi kenyerünket.

De mielőtt a föld külsejéről belső életére térnénk, emeljük meg kalapunkat azok előtt kiknek zseniális kutatásaiból így ismerjük a világot. Egy Pithagoras, Aristarchus, Archimedes, Hypparkus, Ptolomeus, Koperinkus, Galilei, Kepler, Newton, Herschel és Le Verrier neveivel találkozunk a dicső sorban, kikhez a világméretet megalkotó filozófusok, Kant és Laplace járulnak.

Hogyan lesz tehát ez a föld alkalmas a tenyésztetre?

(Vége köv.)

ugy építész-művészeti, mint czélszerűségi szempontból kontár munka?

2. Ha nincs tudomása, szándékozik e erről oly módon tudomást szerezni, hogy a Ház elnökével egyetértőleg az építésben részt vevőkön kívül álló szakértőkkel az egész épületet haladék nélkül megvizsgálattja?

3. Ha van tudomása róla, kérem a miniszterelnök urat rövid időn belül haladéktalanul intézkedni.

Kiadatott a miniszterelnöknek. Ugyancsak *Pap* Zoltán interpellált, hogy a főváros építő bizottsága az árlejtési ajánlatoknál nem veszi tekintetbe az olcsóbb ajánlatokat.

A Kossuth-szobor.

Lengyel Zoltán: A Kossuth-szobor történetét ismerteti, hogy az adakozások kizárólag a szobor tervezet előkészítésére és a terv kivitelére adtak.

A szobor-bizottság gyűjtőívén ugyan szó volt síremlékről, de az adakozás szoborra történt. Azonban a szobor bizottság 1897 ben úgy adta a fővárosnak a pénzt, hogy abból síremlék építtessék és szobor csak akkor, ha elegendő pénz egybegyűlne. Hogy az egybegyűlt 900.000 korona felhasználassék, oly pályázati terveket követeltek, hogy a síremlék az egész egybegyűlt összeget felemésztené. Ez visszaélés az adakozók óhajátával. Szoborra van szükség és nem síremlékre. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Mert a síremlék a halál. »A szobor a feltámadás jelképe«. (Zaj, ugy van.) Önmagát tiszteli a nemzet, midőn nagyjait megtiszteli, mert nagyjaink emléke a leghatalmasabb erőforrás, melyből a hazafiság tettei fakadnak. Agyon akarják hallgattatni a nemes eszméket és pénzhiánnyal állnak elő.

A kormányának kötelessége lenne a kérdést kedvezően elintéztetni! Mondják, hogy a kedvező elintéztést felülről leszerelték. Ha ez való, akkor emlékeztet arra, hogy még nincs meg a szükséges összhang a nemzet és uralkodóház között.

A kormányának kötelessége lenne az összhangot megteremteni. Ne kutassuk, hogy a multba ki volt a hibás, borítsunk erre fátyolt. Legyen meg az uralkodóház és a nemzet között a kapcsolat, szilárd erős és ha a kormány nem akarja, hogy őt a hazafiatlanság vádjá érje, úgy szerezzen a nemzet akaratának érvényt. (Zajos helyeslés.)

Sebess Dénes interpellációjára, — hogy a diákkongresszus alkalmával a románok tüntetni szándékoznak, — *Wlassics* kijeleuti, miszerint nem fogja tűrni, hogy az egyetem békés hangulatát, nemzet ellenes agitációval megzavarják.

Az Egyetemi kör baja.

(?) Volt idő, midőn a fővárosi egyetemi ifjaknak nagy hasznát vették egyes körök. A Takács Zoltánok, Vázsonyi Vilmosok vezetése alatt cselekvő ifjuság oda fejlődött, hogy tiszteletben és becsületben megőszült főpapokat és főurakat a tömeg élén inzultált. Volt is nagy öröm. A haza reményei, nemzetünk büszkeségei voltak.

De aztán kezdett a korszellem változni!

A magyar nemzeti szellem kezdett felülkerekedni.

Az ifjak belátták, hogy szebb, dicsőbb és méltóbb önmagukhoz is, ha olyan nyomon haladnak, melyen a tekintély tiszteletben tartása, az elődök hagyományainak becsülése, a magyar nemzeti érzés ápolása virágozik.

Kezdték tömörülni; lerázták magukról a fejükre nőtt kelevényt és megalakították a »nemzeti pártot«.

Innen kezdve ismeretes már működésük. Nem csak beszéltek, hanem cselekedtek is. És éppen ezért támadták őket, nemcsak működésüket, hanem még becsületüket is igyekeztek pellengére állítani, kivált hogy eszméiket könyv alakjában, a »Nemzeti ideál«-ban körvonalozták.

De nem tudták őket megfélemlíteni, nem tudták a mimikri természetét rájuk erőszakolni. Az ifjak látták, hogy a magyar közvélemény velük van, a vidék ifjuságának nagy része velük érez, nem adtak semmit a támadásokra.

Kezdték hát a támadók szövetséges után nézni és találtak is, egy göndörfürtű miniszterben. Hogy is kezdjék hát ki őket? Először megváltoztatták a választások idejét. Ne az iskolai év elején, hanem a polgári év elején válasszák meg az elnököt. Az ifjakat ez sem törte meg. Akkor bezárták az egyetemi kört, az ifjuság működésének színhelyét. Ha nem tudnak cselekedni, akkor könnyen szétoszlanak. Csalódtak itt is. Az ifjuság tömören állott várva az időt, hogy újból akcióba léphessenek. Hisz ezeken nem fog ki semmi. De igen! Megcsinálták a nem tudom hanyadik ellenpártot, a reformpártot, elnökelöltjének tőve magának a göndörfürtű miniszternek fiát, *Wlassics* Tibort. Már csak a nevet fogják tán respektálni! De az ifjak nem táutorodnak, várják az időt, hogy a kör megnyílásával, megválasztassák az elnököt, a kit már januárban meg kellett volna választani, hogy így a kör megkezdhesse működését.

A szövetségesek kétségbe esnek.

— Kegyelmes Uram! Nem fogunk ki ezeken még a te fiaddal sem!

A göndörfürtű miniszter mosolygott.

— Oh ti rövidlátók! Nemsokára itt lesz márczius 15-ike és az egyetem ifjusága nem képes ünnepélyt rendezni. Nem, mert a kört még mindig bezárva tartom. A többi a ti dolgok... ez az a híres nemzeti párt, mely még a szabadság ünnepét sem ünnepli meg...

... Es ma már megjött a távirat a lapokban, hogy mivel a budapesti tudományi egyetemi kör még mindig be van zárva, ezen körülmény annyira elkeseríté az ifjakat, hogy lemondva hazafiúi kötelességük teljesítéséről, nem tartják meg a márczius 15-iki ünnepiséget...

A szövetségesek összemosolyognak.

— Ahá! Törnek már le! Most aztán elő a tollal és írjuk, hogy ez az a híres magyar ifjuság, mely még a szabadság ünnepét sem ünnepli meg? Ez a párt akarja vezetni a magyar ifjuságot?

De hála a korszellemnek, az emberek már tudnak a sorok közt olvasni.

UJDONSÁGOK.

Bőjti estély.

A Katholikus Szabad Liceum előadási sorozatában ma ismét egy bőjti estély következik. Tekintettel arra a páratlanul nagy érdeklődésre, melylyel a közönség a Kath. Szabad Liceum eddigi működését kísérte, biztosra vehetjük, hogy a mai estély sikere is teljes lesz. A sikernek különben biztosítéka maga a felolvasó személye: *Grócz* Béla kanonok, a nagyváradi l. sz. káptalan egyik közszereteinek és általános tiszteletnek örvendő, kiváló tagja. Felolvasásában a jelenkor társadalmának sebeit, gyógyszerreit és azokat a hibákat fogja tárgyalni, a melyek e gyógyszerek alkalmazását gátolják; mint a politizálási hajlam, ünneplő hazafiaskodás, önmegtágadási szellem hiánya. A felolvasást egy dallamos tenor-ária fogja megelőzni, melyet *Makkay* József énekel, az estélyt pedig *Tutsek* Ferenczné, *Tutsek* Ferencz és *Szamaszenka* Ernő művészi triója fogja berekeszteni.

A részletes műsor a következő:

1. Fohász-ária Flotow »Alessandro Stradella« cz. dalművéből. Eneklí **Makkay József**.
2. »Társadalmi tevékenység és magyar génusz.« Előadja **Grósz Béla** kanonok.
3. »Trio.« Haydn-tól. Előadják zongorán **Tutsek Ferencz**, hegedűn **Tutsek Ferencz**, gondolkán **Szmazsenka Ernő**.

A bőjti estély, mint rendesen, a főgimnázium dísztermében tartatik meg, Kezdeté este 6 órakor.

A színház helyének kisajátítása.

— A Kuria ítélete. —

Röviden már megemlékeztünk a kir. Kuriának az ítéletéről, amelylyel Nagyvárád város kárára tetemes összeggel felemelte a volt Mayrés Weiszlovits-házak kisajátítási összegét.

Annak idején a szakértő becsülők megállapításához képest Nagyvárád városa regále kötvényekben 414.000 koronát, készpénzben 1176 kor. 76 fillért letétbe helyezett.

A nagyváradi kir. törvényszék azonban I. fokulag a három házárt 504.827 korona 88 fillért ítél meg, ami horribilis összeggel magasabb volt, mint a szakértők által kiszámított becsülés.

A II. fokú elbírálásnál a nagyváradi kir. tábla lejjebb szállította a törvényszék ítéletét s a három házárt 466.916 korona 80 fillért ítél meg.

A kir. Kuria ítéletétől amennyire félt a város, éppen oly nagy mértékben reménykedtek a háztulajdonosok. A Kuriáról ugyanis általában azt tartják, hogy a kisajátításoknál majd mindig a magán fél érdekeit méltányolja, mert már a kisajátítás kényszerében hátrányt lát a kisajátítást szenvedőre.

Ez alkalommal tényleg felemelte a Kuria a kisajátítási összeget s a házak értékét a következőkben állapította meg:

Mayr fő-utcai házat . . . 300.584 kor. 89 fill.
Mayr apáczai házat . . . 56.772 kor. 44 fill.
Weiszlovits házat . . . 160.831 kor. 11 fill.

Összesen . . . 518.188 kor. 44 fill.

azonkívül ez összegnek 1899 évi július hó 5-től számítandó 5 százalékos kamatját ítélte meg.

Ezek szerint a Kuria ítélete kedvezőtlenebb a városra nézve:

a szakértők becsülésénél 103.012 kor. 08 fillérrrel;

a kir. törvényszék ítéleténél 13.360 korona 56 fillérrrel;

és a kir. ítéletétábla ítéleténél 51.271 korona 64 fillérr l.

Mivel pedig Nagyvárád városa annak idején csak a szakértők becsülésének megfelelő összeget helyezte letétbe, 15 nap alatt a még hiányzó 103.012 korona 08 fillért pótolni kell.

A mai közgyűlésen a polgármester-helyettes bejelenti ezen szomorú ítéletet a törvényhatóság s felhatalmazást kér, hogy a letétbe helyezett regálekötvényeket értékesítse s a még szükséges összeget a törzsvagyron alaphól a városház építésére felvett összegből fedezze. Egyébként pedig megfelelő kölcsönre szerezzen ajánlatokat.

Ilyen szomorú jelenleg Nagyvárád pénzügyi helyzete.

TAJÉKOZTATÓ.

- Március 13. Városi közgyűlés.
Március 15. Pályázatok beadásának határideje a városi hivatalokra.
Március 16. Hegyközségi gyűlés.
Március 19. Megyei gyűlés.
Márcz. 20. Városi tisztújítás.
Márcz. 22—26. Sorozás Nagyvárádon.

Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bőjtiestélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* A király. Ő felsége tegnap délelőtt termeiben tartózkodott. Délutáni két órakor Gödöllőre utazott vadászatra. Innen esti 7 óra felé azonban visszaért Budapestre.

* Március tizenötödike a realiskolában. A nagyváradi m. kir. ad. főreáliskola ifjusága f. évi március hó 15-én d. n. 3 órakor az intézet tornatermében hazafias ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő: Hymusz. Eneklí az ifjuság. Megnyitó. Mondja: **Serényi Gusztáv VIII. oszt. tan.** Márcz. 15. Jabab Ödödtől. Szaválja **Dutka Akos VIII. oszt. tan.** Márcz. 15. Felolvassa **Grósz Andor VII. oszt. tan.** Alkalmi költemény. Szaválja **Szemes Imre VIII. oszt. tan.** Kossuth nóta. Eneklí a dalkör. Nemzeti dal. Szaválja **Schlosser G. VIII. oszt. tan.** Szózat. Eneklí az ifjuság.

A községi polgári iskolában. A községi polgári iskolában elhelyezett újárósi elemi fiúiskola tanstülete a szabadság születésének évfordulójára alkalmából márcz 15-én délelőtt fél kilenc órakor ifjusági ünnepélyt rendez az iskola helyiségében (polg. isk. földszint 6 sz.), melyre a szülők és érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

Műsor: 1. Hymusz. Igazgatói megnyitó tartja **Biczó János**. Prológ, Füleli Szántó Lajostól, szaválja **Friedmann Géza 4. oszt. t.** Március 15-ike Erdélyi Zoltántól, szaválja **Moskovits Gyula 3. o. t.** Szabadság, diesség, Abrányi Emiltől, szaválja **Róth Károly 3. o. t.**

2. Kossuth Lajos azt izente, dal. Előre **Tóth Kálmántól**, szaválja **Réder József 4. o. t.** Nagypó meséje, Aladár bácsitól, szaválja **Szűts Gyula és Nádas Lajos 3. o. t.** Magyar zászló, Vasvári Bélától, szaválja **Tarsoly Ferencz és Simoncsics Zs. 3. o. t.**

3. Háromszínű a nemzeti lobogó, dal. Egy gondolat bánt engemet, Petőfitől; szaválja **Gerencsér József 3. o. t.** Balázs vitéz, Vachot S-től; szaválja **Klár Zoltán 3. o. t.** Alkalmi trialog Eszenyitől, szaválja: **Mózes Jenő. Nagy János és Gál Szabó Lajos 3. o. t.** Nemzeti dal Petőfitől; **Flegmann Ernő 3. o. t.**

4. Zöld berekben zeng a madár, magyar dalok. Kurucz versek Endrődi Sándortól, szaválják: **Német István, Klár Andor, Hartmann Andor, Frank István, Sonnenfeld Andor, Gál Márton, Steiner Imre, Harag Jenő és Szilágyi József 4. osztályu tanulók.**

5. Zárszó tartja: **Bodnár János** oszt. tanító. Szózat, éneklí a jelenlevők mindnyájan.

A várád-velencei Gazdakörben. A nagyvárád-velencei Gazdakör az 1848-iki márcziusi események emlékére, f. hó 16-án délután 3 órakor a kör helyiségében hazafias ünnepet tart a következő műsorról:

1. Hymusz éneklí a dalkör. 2. Ünnepi beszéd. Tartja: **Adler Sándor** joghallgató ur. 3. Talpra magyar. Szaválja: **Haraszty Lajos** ur, az Előre szerkesztője. 4. Mi a hazai Abrányi Emiltől. Szaválja: **Weisz József** ker. isk. tanár. 6. Költemény Irtá és felolvassa **Haraszty Lajos** ur. 7. Hazafias költemény. Szaválja: **Molnár Dezső** ur. 8. Szózat éneklí a dalkör.

* A vármegye nagy napja. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága a jövő szerdán, márczius hó 19-én délelőtt tartja tavaszi közgyűlését. Lányha érdeklődés lesz, az látszik a tárgysorozatból, a mely ugyan 300 ügynél többet tartalmaz, azonban alig találunk e nagy sokaság között egy-két általános érdekű, fontosabb dolgot.

* Névváltoztatások. **Hasas Sándor** biharpüspöki lakos vezetéknevét a belügyminiszter engedélyével **Veres**-re változtatta. — A m. kir. belügyminiszterium **Katz Móricz** marosföldi illetőségű lakos családi nevének **Margitai**-ra kért változtatását engedélyezte.

* A polgármesterválasztás. Nagyvárád város közönségét, különösen a városi törvényhatósági bizottság tagjait a küszöbön álló polgármesterválasztás tartja izgatottságban. Mindkét jelöltnek igen erős pártja van, előreláthatólag a küzdelmet csak egy-két szavazat fogja eldönteni, — hogy melyiknek a javára? ma még senki sem tudja megmondani. Mind a két párt erősen szervezkedik s egyformán bizik diadalában. Tegnap **Rimler Károly** pártja tartott szervezkedő ülést a Fekete-Sásban. A gyűlést **Mezey Mihály** hívta össze s 32-en jelentek meg a 80 meghívott közül, 3-an pedig távolmaradásukat kimentették. A megjelentek elhatározták, hogy serény tevékenységet fejtenek ki jelöltjük érdekében. Ezt jól teszik, joguk van hozzá, de kár, hogy a korteskedésbe bele vonták a főispán személyét is, aki már csak állásából kifolyólag is flette áll a pártok és személyek versengésének.

* A Kunz cég száz éves. A Magyar Kereskedelmi Csarnok elhatározta, hogy a **Kunz József és társa** fővárosi cég száz éves fennállását díszüléssel és diszvacsorával ünnepli meg, minthogy a cég egyik tagja, **Kunz Ferencz**, 12 év óta buzgó alelnöke a Csarnoknak. Tegnap **Jellinek Henrik**, dr. **Schrayner Jakab** és **Dau Leó** urakból álló küldöttség tisztelettel **Márkus József** főpolgármesternél, **Halmos János** polgármesternél, továbbá **Matuska Alajos** és **Rózsavölgyi Gyula** alpolgármestereknél, hogy őket erre a folyó hó 20-án tartandó ünnepélyre meghívják.

* Horánszky üdvözlése. Az új kereskedelmi miniszter, **Horánszky Nándor** most írja azokat a bizonyos kis levélkéket, amelyekben kinevezetését tudatja s kéri a törvényhatóságok támogatását. A mai városi közgyűlésen **Rimler Károly** polgármester-helyettes bejelenti az új miniszter leiratát, amelyben a miniszter tudatja kinevezetését és hivatala átvételét és ebből az alkalomból kéri, hogy miután a jelenlegi közgazdasági és kulturális viszonyok egészséges fejlesztése érdekében a törvényhatóságok kezd menyező, közreműködő és támogató tevékenységére van szüksége, kéri, hogy őt a rá váró fontos és közérdekű feladatok megvalósítására irányuló törekvésében saját hatáskörén belül támogassa a törvényhatóság. Ennek kapcsán a polgármester-helyettes a közgyűlésnek javasolja, hogy Nagyvárád város üdvözölje **Horánszky Nándort**. Ezt a javaslatot bizonyára egyhangulag fogadják el.

* A magyar ifjuság római zarandeklatára való jelentkezés határidő-jét, tekintettel a több oldalról érkezett megkeresésre márczius 15-ikére halasztották. A vezetőség kéri az érdeklődőket, hogy minél előbb jelentkezzenek, mert mielőtt a külföldi hajó biztosítva van, a jelentkezést lezárják. Együttal kéri az azon néhány intézetet, mely a hódoló album íveit még nem küldte be, hogy azokat még e hét folyamán beküldeni szíveskedjék, **Fieber Henrik** praefektushoz Budapest, Irányi-utca 18-ik szám.

* Kurucz-estély Debreczenben. Erdekes felolvasást rendez legközelebb Debreczenben a főiskolai Irodalmi Társulat. A felolvasás valamennyi pontja a kurucz költészetből lesz összeválogatva s a kurucz időkre vonatkozik. Szerepelni fognak az ünnepélyen **Rákosi Viktor** és **Szabolcska Mihály** is.

* Erdekes testvérek. **Venetianer Sándor** újsóvelei református lelkész a múlt hónap 27-én, rövid betegség után elhunyt. **Zsidó** születési származott s Faddon, Tolamegyében született 1853. június 17-én. Hívein kívül, kik igaz részvétellel siratták meg, özvegye és két árvája gyászolja. Erdekes **Venetianer** életéből, hogy az elhunyt édes testvére újpesti **zsidó** lakó, egy másik testvére pedig **katholikus pap**.

* **Az új miniszter beköszöntője.** A kereskedelmi miniszter személyében bekövetkezett változás alkalmából, mint irtuk, a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara feliratban búcsuzott el a távozó minisztertől s üdvözölte az új kereskedelmi minisztert. — **Hegedüs Sándor** miniszter köszönő válaszát már közöltük. **Horánszky Nándor** is már szétküldte beköszöntőjét egy a törvényhatóságokhoz, mint a kereskedelmi miniszterium hatáskörébe tartozó intézményekhez. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamarához a következő leiratot intézte **Horánszky Nándor** új kereskedelmi miniszter:

Ő cs. és apostoli királyi Felsége folyó évi március hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával a m. kir. miniszterelnök ur előterjesztése alapján engem kereskedelemügyi m. kir. miniszterré méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Midőn a kereskedelemügyi tárca vezetését átvennem, teljes tudatában vagyok annak, hogy az általános gazdasági pangásnak hazánkban is visszatükröződő jelenségei a kereskedelemügyi tárca vezetőjének bármily mélyebbreható akcióját tetemesen megnehezítik s így annál fokozottabban van utalva arra, hogy a közgazdasági testületek, köztük első sorban a kamarák, önkéntes, buzgó, sőt önfeláldozó támogatással tegyék lehetővé a kormányzat céljainak keresztülvitelét.

Méltán reményelem tehát, hogy a kamara hazánk ipari és kereskedelmi érdekei egészséges, párhuzamos és összehangozatos fejlesztésének munkájában hathatósan segítségemre lesz, mint a hogyan a magam részéről biztosíthatom a kamarát, hogy a közgazdasági érdekek bennem mindenkor gondos megfigyelőre és készséges támogatóra fognak találni.

Budapest, 1902. március 7.

Horánszky.

* **Olasz lapok a trónörökös ellen.** *Ferencz Ferdinánd* főherceg Rómán át utazott el feleségével Nápolyba. Utját, úgy látszik, teljes inkognitóban tette meg, mert most utólag az olasz lapok nagy dühösen szeméretetik, hogy nem szállt ki Rómában és nem tett etikettszerű látogatást sem az olasz királyi párnál. Különösen a „Gazetta del Popolo” féltelenkedik erősen s miután megemlékezett arról, hogy *Thun* és *Clary* osztrák miniszterelnökök hasonló körülmények közt, hasonlóképpen jártak el, ezikkét így végzi:

„*Ferencz József* király sobasem adta vissza *Umberto* király bécsi látogatását. Az újabb sértő demonstrációk után ki van zárva, hogy a királyi pár külföldi látogatásainak során a bécsi udvart is meglátogassa.”

E tekintetben tévednek úgy az olasz, mint a magyar lapok, mert *Ferencz József* király visszaadta ugyan a látogatást, de nem Rómában, hanem *Velencében*. Rómában sem ő, sem a trónörökös nem fogja viszonzni a látogatást, mert nem akarja megsérteni a pápát és katolikus alattvalóinak a szentszék iránti kegyeletét.

* **Rendőri hírek.** Muszkás Etelka dajka-könyvét tegnap d. u. a Halász-utczán elveszítette; ez uton keresi. F. hó 10-én este 9 órakor a Nagyteleki-utca 413. sz. ház nyitott ablakából a szélvihar kifúj egy tegethof színű szétféjtett női kabátot. A vándorutra kelt kabát ujjában selyem bélés volt. A kabát többi bélése a szabónőnél maradt. A szabónő jutalom ellenében félkéri a kabát megtalálóját, hogy juttassa hozzá vissza a szárnyra kelt ruhadarabot. — Tegnap d. e. elveszett egy duplatelű kis női arany óra; fedelén F. B. monogrammal, azonképpen elveszett egy fekete medallion is. Ama bizonyos becsületes megtaláló illő jutalmat kap. Találtak egy Weisenbeck Mátyás névre szóló betegségyelző pénztári tag könyvet. Átvehető a rendőrségen.

* **Gyorsírók országos ünnepe.** Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület március 31-én Szegeden, a városi széképület dísztermében az ottani gyorsíró körrel együtt jubileumi ünnepséget rendez. Az ünnepség programja a következő: I. Baeldieu Nyitánya »K. lifa operá«-ból. Előadja a főgymnáziumi zenekar. II. Megnyitó beszéd. Tartja: Cserép Sándor, városi főgymnáziumi igazgató. III. Gyorsírók ünnepe. Óda. Irtja s előadja: Vikár Béla, országgyűlési gyorsíró-revisor. IV. Gyorsíró körünk 25 éves multja. Irtja és felolvassa: Perhács Béla, a jubiláló szegedi-kör ifjú elnöke. V. A gyorsírás haszna Irtja és felolvassa: Czigány János, jászberényi polgármester. VI. Markovics Iván arcképek leleplezése. A beszédet tartja Venetianer Frigyes, a jubiláló kör titkára. VII. Bódog Jánosnak, a kör megalapítója szegedi működésének méltatása. Irtja és felolvassa: Sofro Béla, gyorsíró-köri előadó. VIII. A gyorsírás szerepe a művelődésben. Irtja és felolvassa: dr. Fabro Henrik, országgyűlési gyorsíró-revisor. IX. A gyorsírás kulturális jelentősége. Irtja és felolvassa: Kállay Emil, joghallgató. X. A korrekt sztenogram-pályázatok eredményének kihirdetése és a díjak kiosztása. XI. Záró-beszéd. Tartja: Jakab Lajos, a kör vezérelnöke. XII. Thumer: Indul. Előadja a főgymnáziumi zenekar. Az ünnepség délelőtt 10 órakor kezdődik, délután országos írásversenyt tartanak.

* **Az új Bazar Csáky-szalmája.** Az ócska anyagokból összerótt városi Bazar-épületben van a városnak megbízottja, de ez éppen oly keveset törődik az épülettel, mint a bérlő. Így aztán rongálásoknak van kitéve a drága épület, mint a Csáky-szalmája. A városi tanács gondoskodik, hogy a további rendtelenségek, rongálásoknak eleje vétéssék, az eddigi hiányokat pedig a bérlő pótolja, mert ellenkező esetben a város eszközli a javításokat a bérlő terhére. A házfelügyelőt pedig egyszerűen kicseréli a tanács

* **Kutyatermesztet.** Andorfi kassai kórikus egyszer odaült a kávéházban néhány jámbor boltos asztalához.

— Ejnye, de régen nem láttuk már a művész urat! — mondja az egyik.

— No, igen, Pesten voltam a gyógyintézetben.

— Betegnek tetszett lenni?

— No, nem egészen. Egy veszett kutya megharapott és azt kellett kigyógyíttatni.

— Sz-sz-sz! Veszett kutya? És ki tetszett gyógyulni?

— Ugyiszólván, teljesen. Maradt ugyan bennem egy kicsi a kutyatermesztetből, de az már teljesen jelentéktelen.

A jámbor emberek alaposan elszörnyülködtek, aztán leültek alsózni. Persze, hogy Andorfi is köztük volt.

Egyszer Andorfi volt a fölvevő és diadalmas hangon »berebte«, — amint mondani szokás — a terecz béla-kasszát. Ekkor azonban föl-emelkedett az egyik partner és ünnepélyes hangon szólott:

— Kvant! Kontra párti! Kontra kassza! Tulétra! Ultimo? Uhu! Fedák Sári! Serák Károly! Kiskaszamata! Nagy-kaszamata!

Szóval, bementa szegény Andorfi ellen az ősz-szes figurákat. Még ki is talált hozzá hirtelenjében egynéhányat.

Andorfi csak nézett, nézett megmerevedő tekintettel, aztán egyszerre rémületes ugatásba kezdett.

— Vau—vau—vau! Krrrr! Vau!

A megszeppent boltosok lecsapták a kártyát és hanyatt-homlok rohantak az ajtóhoz. De mikorára odaérkeztek volna, Andorfi is abbahagyta az ugatást és föl-kaczagott:

— Renonsz! — Nem gílt a kontra! — kiáltotta vigan.

A partnerek megkönnyebbülten lélegzettek föl, de nem ültek le addig játszani, amíg meg nem ígérte, hogy ezután nem ugat minden apró-cseprő kontra miatt.

* **Az angolok vesztesége.** A délafrikai angol hadsereg vesztesége a háboru kitörése óta a legutóbbi hivatalos kimutatás szerint a következő: meghalt 995 iszt és 19.500 köz-

katoná, megsebesült és harcsképtelenné lett: 2832 tiszt és 65.869 közkatona. — A veszteség még nagyobb volna, ha a búrok nem bocsátották volna szabadon az elfogott 372 tisztet és 8819 katonát.

Igazságszolgáltatás.

Igazságügyi kinevezések. O királyi Felsége a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére *Süteő* Rudolf kuriai bírót kuriai tanácselnökké; *Raisz* Andor kassai ítélőtáblai bírót a koronaügyészséghez koronaügyészi helyettesessé nevezte ki.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csüörtök: Dámon (új operett.)

Péntek: Dámon

Szombat: Arany lakodalom.

Sótér Izabella.

Vendégszereplés volt tegnap a színházban: Sótér Izabellát hallottuk Szulamitban. A művésznőt eddig még nevérol sem ismertük s fellépése sem fog mélyebb nyomot hagyni Nagyvárad művészi életében, a minek egyszerű oka az, hogy nem produkált semmit, a mivel meg tudta volna *ragadni* a közönséget. Hangja kellemes, lágy, hajlékony, de a mélyebb fekvésben nem elég erős, úgy hogy a zenekar többször elnyomta. Játékában sok az igyekezet, de kivált a hevesebb kitérésekben kevés a drámai erő. Ezért igazi sikere az u. n. opera azon részeiben volt, a hol magas fekvésben hosszabb áriákat kellett énekelnie. Itt hangja, de különösen iskolázottsága viharos — és megérdemelt — tapsokat provokált s ezekkel a részletekkel igazi műélvezetet nyújtott a közönségnek, mely kellemesen fog reá vissza emlékezni.

A darab többi személyesítőjét e szerepeikben jól ismeri már a közönség. Ki kell azonban emelnünk *Bognár* kitűnően maszkírozott öreg zsidóját, a jeruzsálemi szüzek közül pedig a kis *Lengyel* Klárit, a kinek ügyes kis hangját idővel, jóakarattal lehetne fejleszteni.

—r.

New-York szépe angol operett, mely eddig ötször került színpadra zsfolt házak előtt, a jövő hét folyamán kerül újból színpadra, még pedig Eleméry Klárikával a czimszerepben.

A bájos kezdő énekesnő, akinek eddig is szép sikerei voltak, a legnagyobb ambícióval készül új szerepére, melynek tánczeit B. Horváth Irma tanítja be.

A mai bemutató előadás. Színházunknak távozó jeles karmestere *Várad* Aladár, ki működésével mindig a legnagyobb elismerést vívta ki, mint szerző mutatkozik be ma este. *Dámon* czimen irt egy eredeti, romantikus tárgy operettet, melynek főbémászó, kedves muzsikájáról szakemberek is dicsérettel nyilatkoztak. A darabban az operett személyzet minden jeles tagja szerephez jutott. A mai kétségkívül nagyon szépnek ígérkező est gazdagítani fogja a fiatal szerző színpadi szerzői sikeret, melyben már több ízben volt része.

„**Csepürágók**“ hírneves francia operett Marion szerepét, melyet az eddigi előadásokon Lányi Edith játszott, Orley Flórának osztotta ki az igazgatóság. A művésznő legnagyobb kedvvel készül a vasárnapi bemutatóra.

Március 15-ikét a Szigligeti-színházban Beöthy László és Rákosi Viktor Aranyakodalmával fogja megünnepelni a színház. A nagyhatalú darabban, mely Budapesten több előadást ért el, részt vesz az egész drámai személyzet.

Előadás jótékony célra. A színház igazgatósága egy jótékony célú előadás rendezését vette tervbe. Az előadás tiszta jövedelmét a népkönyvha nemes és jótékony intézménye kapja. Magáról az előadásról, mely a közel napokban lesz, részletesebb tájékoztatást nyújt legközelebb a színház vezetősége.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 166.

Idénybérlet 154.

Ma, csütörtökön, 1902. március 13-án

D ä m o n.

(Az arany ördöge.)

Új operett.

S Z E M E L Y E K:

Ferriri Tamás	Perényi József
Marianna, neje	Kacziány Viola
Harryton Edgár, hajóskapitány	Pintér Imre
Lucretia, korcsmárosné	Amon Margit
Figarissi, borbély segéd	Nyárai Antal
Kitty	Kulinyi M.
Hollinó, költő	Krasznay Andor
Kribacek Vendel trombitás	Füredi József
Defraudanski, lovag	Bézei Gyula

Kezdete 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzések 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap pénteken, március 14-én

D ä m o n.

Operett.

IRODALOM.

A Napkirály. A Napkirálynak, XIV. Lajosnak arcát 1706-ban viaszba mintáztta Benoist. A kép maga is ott van a versaillesi palotában s a büszke arc hidege és merőn nézi a századok mulását. Az utolsó Caesar volt ő, Róma istenített császárajának egy későbbi utóda, a ki eltűrte az istenítést s megkívánta, a ki mint egy földön járó Isten élt. Járt az emberek között, ő maga történelmi események tartotta minden mozdulatát. Volt benne valami az indusok pompakedveléséből. Palotáit a művészi alkotások egész tömegével ékítette fel, de valóban izlése is volt s uralkodása alatt egy egész új stílyt fejtett ki a művészeteknek. Gobelnek, képek, szobrok árasztották el termet s maga a rheimsi dom a gazdagságnak és pompanak oly összehalmozását mutatta fel az ő felkenésekor, mint talán templomot még soha ki nem cziczomáztak. Az ő kora különben a posznak hivatalos kezdete.

Ezeket a képeket hozza s erről a korról s udvarról ír a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 154. füzeté, melylyel a nagy mű VIII-kötete befejezést nyer.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál

(Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvényársaság Budapest, VIII. Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

REGÉNY-CSARNOK.

Gyógyszerész és doktor.

Írta: Bauditz Sophus.

11.

— Ah, édesem, — rebegett Johannes — való, igaz ez a végtelen boldogság! Alig érhetem meg, hogy történhetett ez, és mégis igaznak kell lennie, hiszen kegyelmed megértette a jeleket és felelt is rá...

— Miféle jelek? kérdezte Vibeke.

Johannes elcsodálkozva mutatott a hársfába faragott betűkre és a nagy, zöld szivvre, de a leány még jobban csodálkozva mondá:

— Eddig nem is láttam ezeket!

— De a nevemet nem kegyelmed... rebegett Johannes.

E pillanatban Jacob kotnyeleskedő arca mutatkozott a pinceaablaknál és miután „Leg-alázatosabb szerencsekívánataimat! Végre megtalálták egymást! kiáltott, eltűnve megint és most Johannes egy percig sem kételkedett, ki lehetett az, a ki Vibeke helyett felelt neki a hársfa kérgében és a virágok által.

A szerelmes pár most leült a padra és sok szép-szép mondanivalója volt. De legjobban lepte meg Johannest az, mikor Vibeke megmondotta neki, hogy ő is mindjárt az első napon, melyen meglátta, megszerette és hogy szemeiből kiolvashatta érzelmeit. És Johannes azt a megjegyzést kockáztatta, hogy *in capitulo amoris*,* úgy látszik, a nők sokkal élesebben látnak és hallgatagon igazat adott a doktor azon véleményének, mely szerint a szerelem oly szenvedély, mely egy pillanat alatt szület-

hetik. Johannes boldogságától annyira el volt ragadtatva, hogy megkérte Vibekeit, adna viszontszerelme zálogául egy csókot és a leányzó pirulva és szemlesütve meg is tette.

Ez a nevezetes esemény csütörtöki napon történt, a szépséges május havában, este hat és hét óra között; a nap utolsó sugarai meg-aranyozták a hársfák legmagasabb leveleit és lágy szellő járta át az illatos levegőt.

Azonban a boldogságuk nem tartott sokáig. Hirtelen előttük termett Peder Iversen és a mint mindig heves volt beszédében, most is szidalmazások között hívta be leányát. Ez térdre berult előtte és bocsánatot kért, de Iversen annyira megelégedett magáról, hogy kezet akart rá emelni; de a leány hirtelen felemelkedvén, ki akart térni apja keze elől, megbotlott egy kiálló gyökérben, földre hanyatlott és nagy, vérző sebet ütött feje tetején, Ajultan vitték szobájába; rögtön dr. Brinckmannért küldöttek, a ki nagy foku lázban és delirálva találta.

Iversen vigasztalhatatlan volt és miután a doktor megvizsgálta a betegét és megmagyaráztatta magának a történetet, megkérdezte tőle az aggódo apa, vajjon életveszélyes-e a seb?

— Komoly az állapot, de reményem nem lesz baj, — felelt a tudós orvos — de kérek papirozt és tollat, majd írok neki egy *hatásos szert*; ha ez nem használ, úgy az én tudományom nem segíthet.

Remegő kézzel maga Iversen hozta a kívántakat, az orvos irt és csodálkozva olvasta az öreg ur a nevezetes rendelvényt:

Rp. n. D.

Johannem Langum.

Dr. Brinckmann.

Azután bezárkóztak ketten és az orvos hatalmas érvekkel bizonyította be Peder Iversennek, mily igazságtalan és ferde dolog, ha atyák rut mammon kedvéért adják fiatal szépséges leányaikat vén, kiélt embereknek és hogy Johannes Lange bizonyára oly becsületes és ügyes ember, mint akármelyik aktaporos jegyző vagy kapzsi boltos. Vibeke meg

* Szerelmem dolgában.

is kapta a dr. Brinckmann által ajánlott szert és — segített.

Dr. Brinckmann azon a napon vette nőül Mette asszonyt, a melyen Johannes vezette oltárhoz Vibekeit. Jacob a lakodalom utáni napon megszökött, katonának ment és a csatamezőn harczolva, hősiesen megnalt. Borro nem sokára hirtelen elutazott és vannak, a kik mondják, hogy dr. Brinckmann, ki titokzatos és meg nem engedett tudományok és varázssok üzése miatt feljelentette, készítette hirtelen elutazására.

(Vége.)

TAVIRATOK.

Arad város törvényhatósága.

— Horánszky üdvözlése.

Arad, március 12. (Saj. tud. távir.)

A mai városi közgyűlés igen viharos volt. *Kristyán János* indítványa, *Horánszky Nándor* kereskedelemügyi miniszter üdvözlése tárgyában szolgált okul, melyet a függetlenségi irtozatos tiltakozó lármával fogadtak. — A csendet az elnök alig volt képes helyre állítani.

Perczekig tartó szünet után *Nagy Sándor* függetlenségi tiltakozik az indítvány elfogadása ellen. Nézete szerint rendszerváltozás nem történt s így az indítvány nem időszerű, mellőzni kell. (Eláll! ordítják a szabadelvűek)

Barabás Béla országgyűlési képviselő is tiltakozik az indítvány elfogadása ellen, s konstatálja azon sajnálatra méltó körülményt, hogy már is behozták a pártpolitikát a törvényhatóságba. Kéri az indítványnak napirendről való levételét.

Többek hozzászólása után elnök elrendeli a *szavazást*, mely a bizottság hangulatának megfelelően nagyon izgatott volt.

A többség elfogadja *Kristyán János* indítványát.

Az indítvány értelmében Arad város törvényhatósági bizottsága táviratilag üdvözlő *Horánszky Nándor* kereskedelemügyi minisztert.

Fejérváry marad?

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.) Hivatalos körökben elterjedt hír szerint *Fejérváry Géza* báró bizalmas embereinek kijelentette, hogy senkit sem hatalmazott fel lemondása megczafolására.

Montekarlói sakkverseny.

Budapest, márcz. 12. (Saját tud. táv.) Ma fejezték be a montekarlói sakkversenyt, melyen az első díjat *Maróczy* magyar ember nyerte el.

Selmeczbánya üdv- és búcsu távirata.

Selmeczbánya, márcz. 12. Selmecz és Bálabánya sz. kir. városok mai közgyűlése Széll Kálmán miniszterelnökhöz kitüntetések alkalmából és Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszterhez kinevezése alkalmából üdvözlő táviratot, Hegedüs Sándor volt kereskedelemügyi miniszterhez pedig távozás alkalmából búcsutáviratot intézett. (M. T. I.)

Angolok veresége.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.) Brüsszelből vett értesülésünk szerint Kamp búrparancsnok teljesen megsemmisítette Greenfeld angol tábornok 1300 emberből álló seregét, melynek Methuennel kellett volna egyesülni.

A búr megbizottak Amerikában.

Washington, márczius 11. Wessel és Wolmarans búr megbizottak ma búcsulótogatást tettek Roosveltt elnöknel. A búr megbizottak még Chicagóba és más városokba mennek és márcz. 20-ika körül újra hajóra szállnak. (M. T. I.)

Spanyol kormányválság.

Madrid, márcz. 11. Urzaiz pénzügyminiszter ragaszkodik lemondásához. Azt hiszik, hogy Sagasta miniszterelnök holnap be fogja nyújtani az egész kabinet lemondását. Kormánypárti körökben lehetségesnek tartják, hogy új Moret Canalejas-kabinet fog alakulni. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Sok lesz a hernyó.

A hatóság évről-évre, a tavasz közeledtével elrendeli a hernyózást, a mi tulajdonképpen a gazdának önmaga iránti kötelessége. Az idén a rendesnél nagyobb baj fenyegeti a gyümölcsstermelőket, mint rendesen. A földmivelésügyi miniszter leiratot intézett a közgazgatási hatóságokhoz, a melyben tudatja, hogy a kir. rovarügyi állomás véleménye szerint a teméntelen hernyófészkekből ítélve a most nyíló tavaszon rendkívül sok lesz a hernyó s nagy pusztítást fog okozni a gyümölcsstermésben. Ennek az ellensúlyozására a már korábban kiadott irtási utmutatót minél szélesebb körben ismertesse a hatóság. Az irtást legelőnyebben télen lehet keresztülvinni, de legelőbb **márczius végéig** eszközölni kell. A miniszter, tekintettel az ügy fontosságára, szakközveket küld szét az országba a rendelet végrehajtásának megvizsgálása végett.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. márcz. hó 11-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 17.80—17.—. Kétszeres buza 14.——13.40. Rozs 14.——13.60. Arpa 11.80.—11.20. Zab 14.——13.40. Tengeri: 10.——9.60. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 15.60. Köleskása 23.50. Burgonya 5.60. 100 kiló lángliszt 29.60. zsemlyeliszt 29.20. fehérkenyér liszt 28.40. barnakenyér liszt 26.—. széna fuvarral 5.60. szalma 1.20 Szalonna 104.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84, Lámpaalaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyu —.48. olvaszt. fagyu 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—, Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 38.—, mész 1.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 25.—. köles —.— repce —.—, dió 42.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 24, szalona 1.12, sertéshus 1.04, juh-hus 68, veres hagyma 20, fog hagyma 64, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 22. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marhaártáblázat 1902. márczius hó 11-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 620—700, egy pár másodikrendű jármás ökör 520—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—500, 1 drb fejős tehén 110—240, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—290, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 1 drb. veres borju 26—50, 1 drb. fél éves borju 44—60, 1 drb egy éves borju 48—78, két éves borju 70—190, 1 drb hizott sertés 84—90, 1 ár fél éves 34—42, 1 pár egy éves sertés 48—76, 1 pár két éves sertés 80—130, 1 drb igás ló 160—230, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36, 1 pár borjubőr 10—22, 1 pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1902. évi márcz. hó 11-ről. Tiszta buza körülbelül 140 hltr, kétszeres buza 25 hltr, rozs 50 hltr, árpa 15 hkl, zab 30 hltr, tengeri 90 hltr, burgonya 70 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 73 drb, félhizott 140, sovány 110, süldő 350, malacz 210, hizott marha 18, jármos ökör 130, fejős tehén 100, borju 100, bivaly 5, juh és kecske 70, ló 242.

Kunz József és Társa
Törzse jelentése
A Törzstörvény szerinti ábrat
Márczius

Buza október	7.84
Buza április	8.30
Tengeri	5.4
Rosz okt	6.69

Budapest, márczius 11.

Zab ápr. — — — — — 6.98
Káposzta, repce, a. g. — — — — —
H. r. 6k. özsde.

Budapest, márczius 11.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	433.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

H. vatalos árfolyamok
a budapesti áru- és értéktözsden 1902. márczius 11-é

Magyar aranyjárdék 4%	120.20
Magyar koronajárdék	97.65
Magyar vasuti kölcson aranyban 2/10%	120.—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2/10%	10.90
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar föllebermentelési kötvény 4%	97.25
Italmérési jog megváltási kötvény	101.10
Harvath-azilvón föllebermentelési kötvény	96.50
Magyar nyereseménysorsjegyek kölcson	197.—
Magyarországi szeszes italok sorsjegyek kölcson	160.—
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék ezüstben	101.35
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	98.90
Osztrák állam-sorsjegyek	155.—
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbank részvény	720.—
Ostrik hitelintézet részvény	699.—
Párisi vosta	95.52
20 frankos arany (Napoleon) arany	19.08
Nemzetközvetlen arany	117.22
London vosta	240.15
20 frankos arany	23.45

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

HONI IPAR!

Egy saját készítésű nagyon szép, masszív, faragott díszszel ellátott

barokk-stilű hálószoba butor

jutányos áron eladó. — Ugyancsak több rendbeli szobabutorok olcsó árban kapathatók

SZÉLES SÁNDOR
műbutorasztalosnál,
SZÉCHÉNYI-TÉR 234—21. sz.

TELEPHON. HERCZEGH GYULA TELEPHON.

rövidáru és férfi-divat üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség tudomására juttatni, miszerint a Kunz József és Társa urak üzletének egy részét:

a rövidáru és férfi divat-osztályt

átvettem s azt a legújabb, legjobb és legszebb árukkal ujonnan berendeztem és saját bejegyzett cégem alatt tovább vezetem.

Nagy választéku áruim közül a következőket emelem ki. **csipkék, szalagok, himzések, pamutok, bélésárúk és szabó kellékek** és egyébbb rövidáru cikkek. Nagy választék: **nyakkendőkben**, továbbá legyezők, illatszerek a legjobb minőségű és divatos **férfi ingek, gallérok és kézelők**, kézelő-gombok, nyakkendő-tűk és különféle **férfi divatcikkek és női diszkellékek**.

Főtörékvésem leendő előzékeny, pontos kiszolgálás,

jutányos szabott áruk

és jó áruk által a n. é. közönség szives pártfogását kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel
HERCZEGH GYULA.

A „TISZÁNTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 »

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és utányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsajtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JANOS szerkesztette hitbizalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harcza. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetménye,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek,

gyászejelentések,

levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri
10. Egybekeltek } papíron.
11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ivek.
13. Kiadási }

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
16. Egybekeltek }
17. Meholtak }
18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.
20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
22. Egybekeltek }
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.

NYILTTER.

Bárány Dezső

utóda

egyedül speciálista

hegedű és vonókészítő

Saját készítményű hegedűim!

Olasz és német hangversenyűtűk.

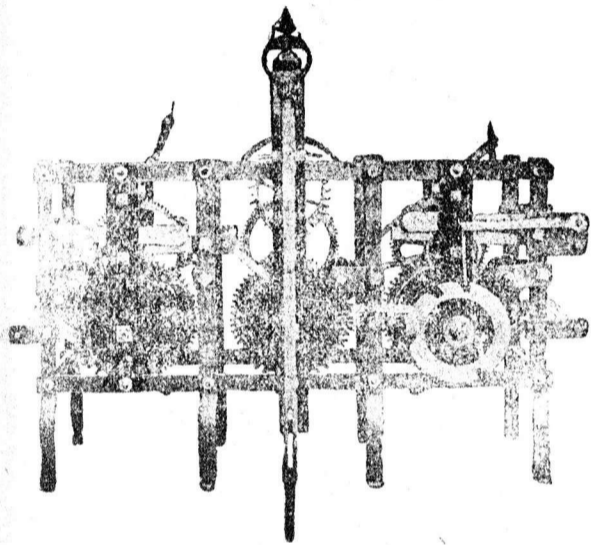
Mindennemű hangszerek nagy raktára

Nagyvárad, Fő-utca és Széchenyi-tér sarok
(Rimanóczy-ház.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint az egyházi és községi előljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórák üzletét,melyben 16 éven keresztül mint művezető voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen, a régi jó hírnévhez méltóan, a régi cég alatt tovább folytatom.

Szíves pártfogásukat és megrendeléseiket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközölök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

MEZEY DEZSO,lakatos- és toronyóra-készítő,
Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.

Telefon-szám 384.

58

STROHMAYER PÁLvászon, menyasszonyi kelengyék, férfi és női fehérneműk és szőnyeg-üzlete.
Nagyvárad, Szent László-tér, kishídő.A legjobb minőségű **valódi rumburgi**, ugyszintén **valódi Creas, irhoni, hollandi és fehérített tiszta vásznak egyedüli állandó nagy raktára.****Valódi SCHROLL-féle CHIFFONOK** és mindennemű **pamutvásznak legnagyobb választékban.****Menyasszonyi kelengyék és ujszülött fehérneműk**
legmegbízhatóbb beszerzési helye.**Férfi és női fehérneműk vállalata** mértékszerű **elkészítésre teljes felelősség mellett.****Házi készítésű Paplan és Matraczok!**

Szőnyegek, szövet- és csipkefüggönyök, ugyszintén butorszövetek, ágy- és asztal-terítők és egyéb lakásberendezési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása!

Szolid szabott árak. Pontos kiszolgálás!

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy

Fő-utczán, a Nyiry-házban levő férfi-szabó üzletemet

most újonnan rendeztem be a legszebb és legjobb

bel- és külföldi szövetekkel,nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártolásáért köszönetemet kifejezzem; egyuttal kérve továbbra is a szíves támogatásukat, melyet így-kezni fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb anyagból és legújabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett fogom a n. érdemű közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel

Fudally Bálint,

férfi-szabó.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

Legmegbízhatóbb vetőmagvak.**A tisztelt gazdaközönség szíves figyelmébe!**Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **MAUTHNER ÖDÖN** budapesti mag nagykereskedő cégtől mindennemű legbiztosabb, fajazonos és csiraképes**gazdasági-, vetemény- és virágmagvak**

beérkeztek és azokat bármily mennyiségben, a legelőnyösebb napi árban árusítom.

Az állami magvizsgáló állomás zárjeggyel ellátott, hivatalosan plombozott, arankamentes, valódi provence-i, **olasz és magyar luczerna, styriai vörös lóhere, valódi oberndorfi és eckendorfi mamuth és buczok-répa magvak**, a legszebb pázsitnak való **skót és francia lümag-keverék** és angol perje. Továbbá mindennemű legszebb és legmegbízhatóbb faj **gyümölcs és virágmagvak**. — Nagy raktárt tartok mindenféle gazdasági cikkekből u. m.:**Vasgálicz, kékkő, szóda, raffia-háncs, ojtóviasz, ojtógyapot, azurin, gépolaj, Creolin, Carbol, Carboleum stb.****Csomagolás ingyen.**

Telefon szám: 120.

Kiváló tisztelettel

Ij. Popper József,

Nagyvárad, Fő-utca.

90.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mindennemű bõjti áruk nagy választékban.

Prágai sonka, friss conservált halak és sajtok.

☒

FLEGMANN ÁRMIN
Nagyvárad, Bémer-tér.

Megérkeztek!

a legdivatosabb kész női felöltők, fekete és színes ruhaszövetek, legizlésebb fekete és színes selymek, valódi francia mosókelmék, gyönyörű diszkellékek rengeteg választékban, selyem és más divat-blousok és juponok. — Állandó raktár legjobb gyártmányú vászon és asztalneműekben, — egész menyasszonyi kelengyék 500—6000 koronáig.

ÜZLETI ELV

szigorú szoliditás, pontos előzékeny kiszolgálás, minden darab árun a »szabott ár« számokban kiírva.

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

Friss konyhakerti magvak

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Friss konyhakerti magvak

Közelgő idény alkalmából van szerencsém szives figyelmét felhívni frissen érkezett *csiraképes* és *fajazonos magvainak nagy raktárára*, hol az összes gazdasági magvak u. m.:

Valódi *francia-, olasz- s magyar-lucerna, stáyer s magyar eredetű heremag* (bodorka), valódi *oberndorfi s eckendorfi mamuth- és buczok-répmag, angol, skót, francia-perje*, valamint a legszebb *pázsitnak való fűmagvegyületek* stb. stb. a legjutányosabb áron kaphatók.

A lucerna, valamint a löheremag az **állami magvizsgáló állomás zárjeggyével van ellátva**, s így arankamentességéért is **teljes szavatosságot vállalok**.

Kiváló tisztelettel:

KISS KÁROLY,
Janky Antal utóda Nagyvárad.

Mintákkal készséggel szolgálok.

66.

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

Női ruha szövetekből
dus választék.

Szenzációs ujtás!

Vászon és fehérneműek-
ből nagy raktár.

Ingyen! életnagyságu fénykép! Ingyen!

Minden vevőnek, a ki 10 frt értékűt vásárol, bármely átadott fénykép után egy **életnagyságu** 60 cm. magas művészién kiállított hű fényképet készít **teljesen ingyen** még akkor is, ha a bevásárlás apróbb részletekben történik.

Csupán díszes keretért (*passee parou*) önkönségemet 1 frt 50 krt számítok fel. Ezen életnagyságu **ingyen fényképet** magát sem képes a világ egy műintézete sem 10 frton alul elkészíteni.

Minden vevőnek, még a legkisebb bevásárlásnál is pénztáram egy fénykép bonnt szolgáltat ki, melyen a bevásárlási összeg nyugtázza lesz. A midőn ezen részletekben vásárolt összeg 10 forintot tesz ki: vagy 10 forint értékűt egyszerre vásárol, az ingyen fényképre jogosan igényt tarthat.

Tebát önként érthető, hogy minden további 10 frt értékű vásárlás egy-egy ingyen fényképre jogosít.

Életnagyságu fényképek kivitele üzletünkben láthatók.

Amerikai áruház, Nagyvárad, Fő-utca (Olaszi), Bazar (színház) épület.

Női Blousokból dus
választék

Telefon 372. szám.

Női ruhákat és Blousokat
mérték után is készítünk